

BETÆNKNING

afgivet af Kultur-, Uddannelses-, Forsknings- og Kirkeudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartuts beslutning om Selvstyrets udtalelse til ratifikation af UNESCOs konvention af 17. oktober 2003 til beskyttelse af den immaterielle kulturarv.

Afgivet til beslutningsforslagets 2. behandling

Kultur-, Uddannelses-, Forsknings- og Kirkeudvalget har under behandlingen bestået af:

Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit

Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit

Andreas Uldum, Demokraterne

Malik Berthelsen, Siumut

Naja Pedersen, Atassut

Debora Kleist, suppleant for Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit

Kultur-, Uddannelse-, Forskning- og Kirkeudvalget har efter 1. behandlingen under EM09 den 2. oktober 2009 gennemgået forslaget. I forbindelse med udvalgsbehandlingen har udvalget afholdt et orienterende møde med medlem af Naalakkersuisut Mimi Karlsen. Samt besøgt Nationalmuseet for at høre, hvordan man fra museets side vil løfte opgaven.

Forslagets indhold

Vedtager Inatsisartut forslaget, vil det betyde, at Grønland tilslutter sig den danske ratifikation af konventionen.

Konventionen skal ses som et supplement til UNESCO's konvention om beskyttelse af verdens kultur- og naturarv af 16. nov. 1972, som fokuserer på beskyttelsen af den materielle kulturarv.

Konventionens formål er:

- At beskytte den immaterielle kulturarv.
- At fremme respekten for de relevante samfunds, grupper og enkeltpersoners immaterielle kulturarv.
- At øge bevidstheden om vigtigheden af den immaterielle kulturarv på lokalt, nationalt og internationalt plan og om sikring af gensidig påskønnelse af denne kulturarv.
- At tilvejebringe internationalt samarbejde og bistand.

Tilslutter Grønland sig konventionen, vil det indebære, at Grønland påtager sig et (med-) ansvar for opfyldelsen af de forpligtelser, som konventionen pålægger de kontraherende stater. Formelt vil det ganske vist være den danske stat, der som kontraherende part bærer ansvaret for konventionens opfyldelse, også i Grønland. Grønlands status som et selvstyrende folk inden for rigsfællesskabet, indebærer dog reelt, at Grønland påtager sig en selvstændig forpligtelse til at sikre konventionens efterlevelse i Grønland, inden for de lovgivnings- og forvaltningsmæssige beføjelser, som er givet Grønlands Selvstyre.

Konventionen pålægger overordnet de kontraherende stater:

- At træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre beskyttelse af den immaterielle kulturarv inden for deres territorier (konventionens artikel 11, stk. a).
- At identificere og definere de forskellige immaterielle kulturarvsobjekter, som findes inden for deres territorier.

Konkret pålægger konventionen de kontraherende stater:

- At udarbejde en eller flere fortegnelser over den immaterielle kulturarv inden for deres territorier. Disse optegnelser skal opdateres regelmæssigt (konventionens artikel 12, stk. 1).
- At indsende rapporter til en FN komité vedrørende foranstaltninger – herunder lovgivningsmæssige og forskriftsmæssige foranstaltninger – der træffes med henblik på at gennemføre konventionen. (Tilsvarende rapporteringsforpligtelser gælder f.eks. i medfør af FN's konvention om afskaffelse af racediskrimination, FN's torturkonvention, samt FN's børnekonvention. Danmark indkalder bidrag fra Grønland til optagelse i disse rapporter).

Endvidere skal de kontraherende stater ifølge konventionens artikel 13 bestræbe sig på at:

- a) Vedtage en overordnet politik rettet mod fremme af den immaterielle kulturarvs funktion i samfundet, og at integrere beskyttelse af en sådan kulturarv i planlægningsprogrammer.
- b) Udpege eller etablere et eller flere kompetente organer til beskyttelse af den immaterielle kulturarv inden for deres territorier.
- c) Støtte videnskabelige, tekniske og kunstneriske studier, såvel som forskningsmetodologi med henblik på effektivt at beskytte den immaterielle kulturarv, herunder særligt den truede immaterielle kulturarv.
- d) Træffe hensigtsmæssige juridiske, tekniske, administrative og økonomiske foranstaltninger rettet mod at:
 - I. Støtte etableringen eller styrkelse af institutioner, som underviser i forvaltning af den immaterielle kulturarv, og videreførelse af sådan kulturarv gennem fora og rum, som er beregnet til at udøve eller udtrykke denne kulturarv.
 - II. Sikre adgang til den immaterielle kulturarv under hensynstagen til traditionelle praksisser, som regulerer adgangen til særlige områder af denne arv.
 - III. Etablere dokumentationsinstitutioner for den immaterielle kulturarv og lette adgangen til disse.

Ifølge konventionens artikel 14 skal de kontraherende bestræbe sig på at:

- a) Sikre genkendelse af, respekt for og forbedring af den immaterielle kulturarv i samfundet særligt gennem:
 - I. Iværksættelse af programmer for uddannelse og bevidstgørelse af offentligheden, særligt unge mennesker.
 - II. Iværksættelse af særlige uddannelsesprogrammer i de berørte grupper og samfund.
 - III. Iværksættelse af kapacitetsopbyggende aktiviteter til beskyttelse af den immaterielle kulturarv, herunder særligt inden for ledelse og videnskabelig forskning, samt
 - IV. Sikring af ikke-formel overførsel af viden.
- b) Oplyse offentligheden om truslerne mod den immaterielle kulturarv og om de aktiviteter, der iværksettes i henhold til denne konvention.
- c) Fremme uddannelse til beskyttelse af naturlige rum og bevaringsværdige steder, hvis eksistens er nødvendige for at udtrykke den immaterielle kulturarv.

Endelig fremgår det af konventionens artikel 15, at:

Alle kontraherende stater skal inden for rammerne af aktiviteterne til beskyttelse af den immaterielle kulturarv bestræbe sig på at sikre den størst mulige deltagelse af samfund, grupper og, hvor dette er relevant, enkeltpersoner, som skaber, vedligeholder og videregiver en sådan kulturarv og aktivt involvere disse i forvaltningen heraf.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Det er i beslutningsforslaget angivet, at forslaget ikke indebærer økonomiske eller administrative konsekvenser for Grønland.

Departementet for Finanser har dog i et høringssvar erklæret sig uenig i den vurdering af forslagets økonomiske og administrative konsekvenser, som departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har lagt til grund. Høringssvaret er vedhæftet denne betænkning som bilag.

Naalakkersuisutmedlemmet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke har på et orienteringsmøde med udvalget oplyst, at der ikke er afsat økonomiske midler til implementeringen af forslagene EM09/93 og EM09/94.

Udvalget forudsætter derfor, at den forpligtelse Grønland påtager sig ifølge konventionen vil blive afholdt inden for Naalakkersuisutområdets eksisterende økonomiske rammer, om fornødent finansieret gennem kompenserende besparelser.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget har noteret sig, at et enigt Inatsisartut under førstebehandlingen støttede forslaget og indstillede det til vedtagelse. Udvalget finder i lighed med Naalakkersuisut og Inatsisartut, at Grønland skal tilslutte sig den danske ratifikation af konventionen.

Udvalget har dog bemærket, at Naalakkersuisut i beslutningsforslagets begrundelse anfører, *”at konventionen i relation til beskyttelsesforanstaltninger alene forpligter i relation til udarbejdelse og ajourføring af lister. Med formuleringen ”bestræbe sig på” er de øvrige nævnte beskyttelsesforanstaltninger alene at opfatte som opfordringer”*.

Dette kunne læses således, at Naalakkersuisut ikke anser sig som bundet af konventionens artikler 13, 14 og 15.

Udvalget medgiver, at konventionens artikel 13-15 har karakter af soft-law, i den forstand at de unddrager sig retlig håndhævelse. Der er tale om konkrete målsætninger (eller med Naalakkersuisut's ord: ”opfordringer”), som de kontraherende stater gennem ratifikationen

tilslutter sig. De pågældende artikler kan i den forstand siges at binde Grønlands Selvstyre moralsk og politisk, snarere end retligt.

Når Inatsisartut tilslutter sig, at en konvention skal finde anvendelse for Grønland, ligger der imidlertid også heri en klar forventning om, at Naalakkersuisut underlægger sig de mål og forpligtelser, som konventionen rummer. Med sin vedtagelse af et beslutningsforslag om tilslutning til ratifikation af en konvention gør Inatsisartut konventionen til en del af de rammer, som Inatsisartut har sat for Naalakkersuisut's forvaltning.

Udvalget vil således med stor interesse følge Naalakkersuisut's tiltag til efterlevelse af også konventionens artikel 13-15.

Udvalget anmoder om løbende at blive holdt orienteret om Naalakkersuisuts videre arbejde med implementeringen af konventionen, som minimum ved kopi af Grønlands bidrag til Danmarks indrapportering til FN komitéen.

Indstillinger

Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse med den ovenfor anførte forståelse.

Med disse bemærkninger skal Udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Juliane Henningsen

Formand

Harald Bianco
Næstformand

Andreas Uldum

Malik Berthelsen

Naja Pedersen